

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

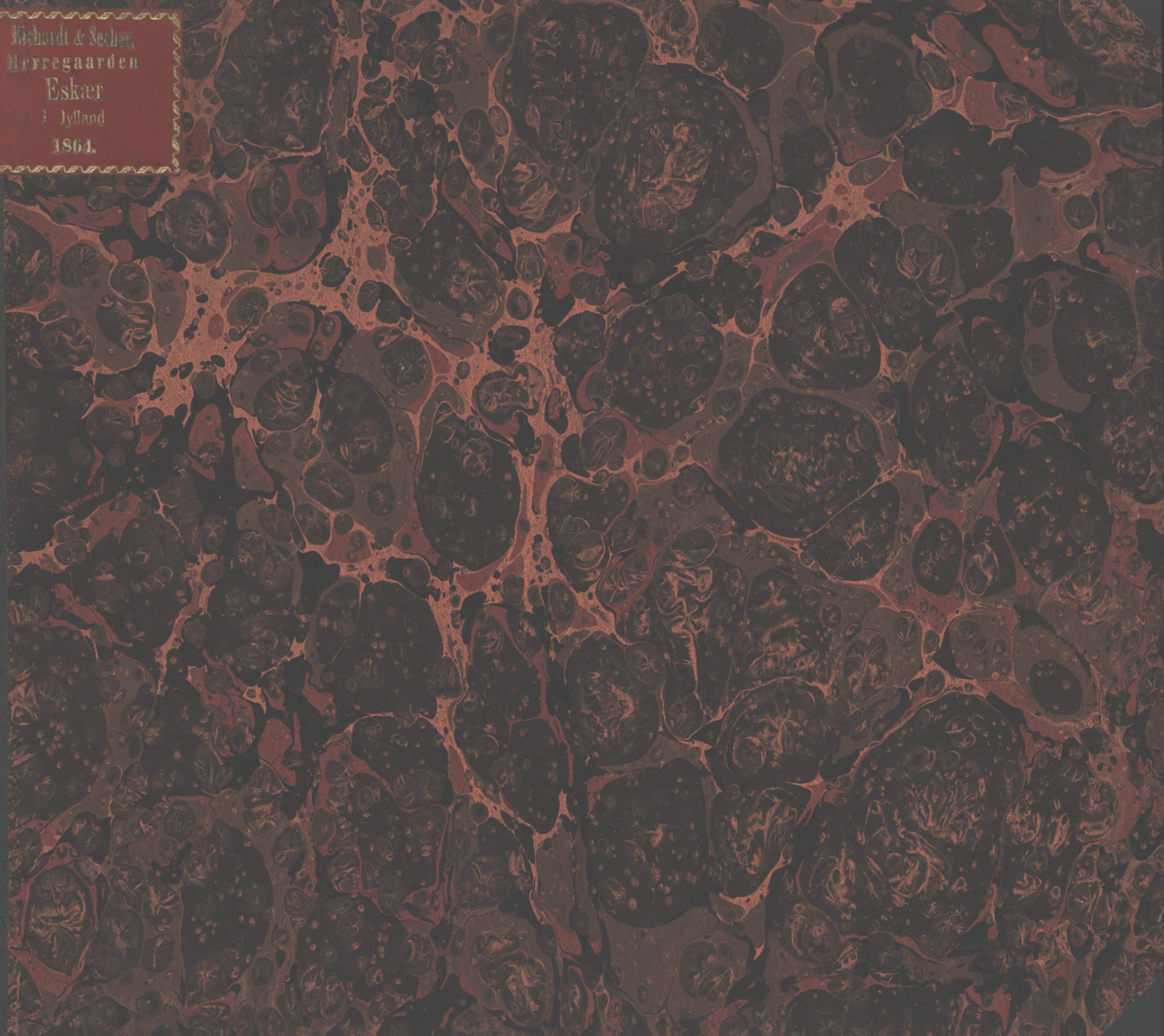
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Secher,
Herregaarden
Eskær
i Jylland
1864.

Richardt del - Nordahl Grove lith

C A Reitzel's Forlag

L W Tegner & Kattendorff lith Inst

ESKÆR,

i Jylland,

Opført 1761.

ESKÆR,

i Jylland.

Do Mile og en Fjerdingvej nord for Skive ligger i Grinderslev Sogn, Salling Nørre Herred og Viborg Amt Herregaarden Eskær. Dens Forder naa til Vimsfjorden eller rettere til Hvalpsund, der sætter Vimsfjorden i Forbindelse med Skivefjord, og ved hvilket Sund Gaarden har et Udflibningssted. Denne Gaard har været bekjendt siden Slutningen af det 15de Hundrebaar, da den tilhørte Hr. Niels Høg, der i Aaret 1505 af Mikkel Eskildsen Vanner købte dennes Hovebgaard Lyngholm i Hassing Herred, Hvidbjærg Sogn. Han var Danmarks Riges Marst, oprettebe Krabbesholm i Næsen Sogn til Hovebgaard og døde i Aaret 1524. Efter ham tilhørte Gaarden Hr. Eskild Høg, som var gift med Fru Ellen Vanner, Datter af Hr. Jens Andersen til Aabdal og Fru Johanne Sappi, og efter dem Sønnen Jakob Høg, hvis Hustru Fru Johanne Krumpen var Datter af Hr. Jørgen Krumpen til Trudsholm og Fru Anne Rosenkrands.

Efter Metten Høg kom Gaarden til Hans Lykke, der var gift med Fru Johanne Rotfeld, hvis Forældre vare Niels Jensen af Brodstov og Fru Anne Høg. Fru Johanne Nielsdatter var Enke og ejebe Eskær i Decbr. 1567, da hun fik et Kongebrev, hvori det paalagdes hende, der havde nogle af Kronens Skove i Forlening, at lade hugge Tømmer til et Kornhus, som Hr. Otte Krumpen, Lensmand paa Halb Slot, havde faaet Befaling at lade opføre i Hobro; dog maatte hun kun der lade hugge, hvor det kunde ske med mindst Skovskade. I Aaret 1573 havde hun i Forening

med Ludvig Munk en Retsstrid med Jakob Seefeld til Bisborg om en Del af denne Gaards Skove. Efter hende tilhørte Gaarden hendes Søn Erik Lykke, der ejede Eskær 1580. I dette Aar udstæbte hans Hustru Fru Dorthe Krabbe et Brev om, at hun, efterdi Herren ikke havde undt hende eller hendes Husbonde nogen Ridsarving, og hun gerne ved Hjælp af sit Guds vilde vide ham forføget, vilde efter sin Død, hvis han overlevebe hende, og de ingen Vørn finge, lade ham nyde alt hendes Guds, hvilket han da skulde holde vel ved Magt; efter hans dødelige Udgang skulde det tilfalde hendes Arvinge. Dette Brev er underskrevet af hende selv, hendes Moder Fru Magdalene Vanner til Krabbesholm, Enke efter Iver Krabbe, og hendes Søsters Fru Anne Krabbes Mand Axel Biffert til Axelvold paa sin Hustrues Vegne og end videre af hendes anden Søster Jomfru Karen Krabbe til Østergaard. Disse Egtemager havde altsaa ingen Vørn i Aaret 1580, og ti Aar senere havde Herren forundt dem hele fem, tre Sønner og to Døtre; thi 1591 oprettebe de i Forening med sine Vørn Hans, Iver, Axel, Johanne og Mette Lykke et Gravmæle for sig i Grinderslev Kirke. Erik Lykke var den Gang Høvedsmand paa Bisborg Slot og Den Gulland. Aaret efter, den 1ste Juni, udstæbtes Lensbrev for ham paa Skivehus Slot og Ven, hvilket han fik efter Henrik Belov til Spøtterup; af Kronens og Stiftens visse Rente og af Avlen til Slottet skulde han svare 300 Daler aarlig, og for de uviste Indtægter skulde han gjøre Regnskab, men for sin

ESKÆR,

i Jylland.

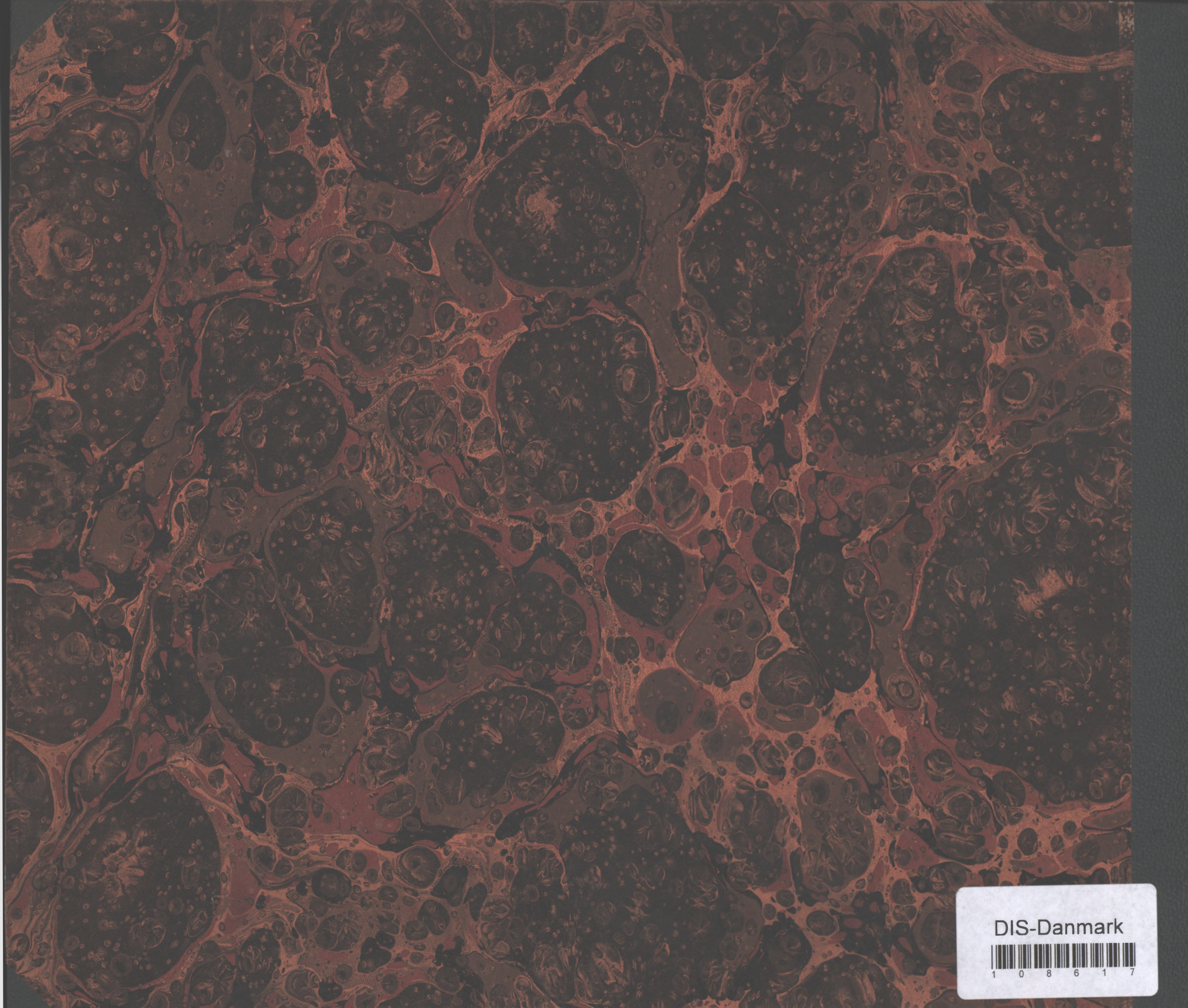
Umage nyde en Trebiedel deraf. Told, Accise og Brag skulde helt tilhøre Kongen, og Lensmanden skulde tjene med 6 Stridsheste. S. A. havde Erik Lykke paa Fru Magdalene Banners og Fru Karine Banners Vegne en Retsdag, der er omtalt under Høgholt. Erik Lykke var endnu i Aaret 1601 Ejer af Eskær. Hans Dødsaar vides ikke; men i Aaret 1616 tilhørte Gaarden hans Sønner Iver og Axel Lykke, af hvilke den første var gift med Fru Sofie Parsberg, Datter af Valdemar Parsberg til Jernit og Fru Ide Lykke. Brødrenes Kaar vare trange, og deres Moder gav endog 932 Ld. 2½ Skr. Hartkorn til Afbetaling paa sine Vørns og Vørnebørns Gæld, hvoraf der senere i Aaret 1630 opkom Strid imellem disse indbyrdes. Aar 1622 lod Fru Edel Mogensdatter (Hvide) gjøre Indførsel i Eskær for en Kapital af 8,000 Rdlr., som hendes da afdøde Søn havde haft til gode hos de to Brødre. Hun var Enke efter Christoffer Lykke til Underupholm.

Den næste Ejer var Niels Parsberg, der havde Gaarden i Aaret 1661, da han af Dr. Peder Willadsen, Biskop i Viborg, fik to Fæstebreve paa Kongetienden af Underup, Raastrup, Hvam, Hvilsum og Tøstrup Sogne i Kind Herred, hvilke vare henlagte til Viborg Bispestols Underhold. Derpaa fik han kongelig Stadsfæstelse i April 1668 med det Tillæg, at hvis hans Hustru Fru Helle Gyldestjerne overlevede ham, skulde hun for sædvanlig Afgift og Fæste nyde disse Tiender sin Livstid. Efter Niels Parsberg og Fru Helle Gyldestjerne ejede deres Søn Overste Berner Parsberg Eskær, og efter denne arvede hans Søn Ritmester Johan Parsberg Gaarden. Han var ikke gift, saaledes som det er anført under Åstrup, men ifkun trolovet, og Trolovelsen var hævet 1727. Det var hans Faders Enke, som Geheimeraad Klaus v. Reventlow ægtede, hvorved han blev Ejer af Eskær 1730. I Aaret 1750 folgte han Gaarden til Justitsraad Mads Hastrup, der døde 1767. I det sidst nævnte Aar var Hovedgaardstaxten 61 Ld. 5 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn, Skovskylben „ Ld. 4 Skpr. 1 Fdk., Mølle-skylben „ Ld. 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb., Vøndergobset udgjorde 267 Ld. 3 Skpr. 1 Fdk. Ager og Engs Hartkorn, Mølle-skylben 1 Ld. 4 Skpr. 3 Fdk., og det matrifulerede Tiende-Hartkorn 50 Ld. „ Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. Henimod Slutningen af forrige Hundrebaar tilhørte Gaarden Justitsraad, senere Generalkrigskommissær D. Lange, der oprettede Volsgaarden Langesgaard,

en Afbyggergaard af Eskær. Den næste Ejer var Justitssekretæren i Viborg Landsoverret Henrik Johan de Leth, som afhændede Vøndergobset og havde Gaarden indtil 1828, da Statskassen maatte overtage den. For 25,000 Rdlr. folgtes Eskær derpaa omtrent 1830 til Landvæsenkommisær A. E. Grønbech. Han døde 1858, og inden Aarets Udgang folgte hans Enke Eskær for 122,000 Rdlr. til den nuværende Ejer, Baron J. E. Abeler.

Gaardens Hovedbygning er i Aaret 1761 bleven opført af Mads Hastrup. Den er af tlf Grundmur, stor, smuk og vel indrettet og udgjør tre Fløje. Under en Del af Hovedfløjen, den midterste, er Kjelberens hvælvet med svære Piller og Buer; den maa, naar man skal bømme efter Bygningsmaaden, antages at hidrøre fra den gamle Gaard. Vorgegaarden er helt omgivet af Grave, hvis Dybde er 7—8 Alen, og hvis Bredde er 27—30 Alen. Disse Grave have Afløb igjennem Skoven til en Eng, som dermed overrindes; Afløbet udfyldes ved Væld, der ere i Graven. Udhufene danne en Gaard med tre Længer, af hvilke Læden ligger lige for Hovedbygningen. Paa den østre og søndre Side af Vorgegaarden strækker sig den smukke, omtr. 10 Ld. Land store Have. Lige for Havestuen er der en Bro over Gravene. I umiddelbar Forbindelse med Haven er Skoven, som er henved 120 Tønder Land og bestaar af Eg og Blødtæ; for disse Træarter er Skovbunden udmærket, og Gjenfrembringelsen desaaarsag meget hurtig. Da der ikke findes andre større Skove i Salling end den, betales paa denne Gaard Træpriser, som man ej fjender til i Skovegnene.

Eskærs gamle Hartkorn er 27 Ld. 5 Skpr. 3 Fdk. 1¼ Alb., det ny derimod 31 Ld. 7 Skpr. „ Fdk. 2¼ Alb.; Skovskylben er „ Ld. 3 Skpr. 3 Fdk. 1¼ Alb. Fladeindholdet er omtr. 510 Ld. Land, hvoraf 315 Ld. Land Ager, 20 Ld. Land Eng, 15 Ld. Land fortrinlig Tørvemoose, 12 Ld. Land Have og Gaardsplads, og det øvrige er Græsningssjod, hvortil høre de to Der Store og Lille Rotholm i Rimfjorden. Gaarden har et Teglværk, som ligger lige ved Udførsningsstedet, og hvis Døn rummer 75,000 Mursten. Tæt ved Teglværket findes høje Vanter med Ler. Til Ejendommen høre desuden en Vandmølle, som er bygget af den nuværende Ejer i Aaret 1860, og nogle Lejehuse.

DIS-Danmark

